

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av kommunikationsmarknadslagen, 7 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet, 6 § i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar samt ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av kommunikationsmarknadslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i kommunikationsmarknadslagen, i lagen om televisions- och radioverksamhet och i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar. Dessutom föreslås det att ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av kommunikationsmarknadslagen ska ändras.

I propositionen föreslås det att kommunikationsmarknadslagens konsumentskyddsbestämmelser ska ändras så att beloppen av den standardersättning och standardgottgörelse som betalas i sådana situationer där det förekommer dröjsmål eller fel vid leveransen av kommunikationstjänster ska höjas.

Det föreslås också att bestämmelsen om rättelse av fel ska ändras så att man vid bedömningen av huruvida de kostnader som teleföretaget orsakas av avhjälpandet av ett fel är skäligen särskilt ska beakta felets betydelse och prestationens värde, om den var avtalsenlig, samt huruvida felet kan avhjälpas på något annat sätt utan att detta medför väsentlig olägenhet för användaren.

Dessutom föreslås det att den paragraf som gäller avtal om kommunikationstjänster ska ändras så att man i fortsättningen i fråga om en bredbandsförbindelse alltid också ska nämna variationsintervallet för informationsöverföringshastigheten i avtalet.

Enligt propositionen ska kommunikationsmarknadslagen också ändras så att tele-

företagen åläggs en skyldighet att direkt informera användarna om väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna. Dessutom föreslås det att nätkoncessionshavarnas skyldighet att tillämpa kostnadsorienterad prissättning ska upphävas.

Vidare föreslås det att lagen om televisions- och radioverksamhet och lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar ska ändras så att det preciseras att Rundradion Ab:s frekvensbehov ska fastställas i statsrådets frekvensplan. Genom denna ändring strävar man inte efter att förändra det gällande rättsläget, utan regleringen ändras så att den överensstämmer med gällande praxis.

I propositionen föreslås även en förlängning av giltighetstiden för den temporära bestämmelse i kommunikationsmarknadslagen som gäller tillsyn över iakttagandet av och påföljder vid brott mot Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG. Enligt propositionen ska giltighetstiden för denna temporära bestämmelse förlängas med två år.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt, med undantag för 67, 67 b, 67 e, 67 f och 128 § i kommunikationsmarknadslagen, vilka avses träda i kraft den 1 januari 2011.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	9
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	9
3.1 Ekonomiska konsekvenser	9
3.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	10
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	10
DETALJMOTIVERING	11
1 LAGFÖRSLAG	11
1.1 Kommunikationsmarknadslagen	11
1.2 Lagen om televisions- och radioverksamhet	14
1.3 Lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar	14
1.4 Ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av kommunikationsmarknadslagen	15
2 IKRAFTTRÄDANDE	15
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	15
3.1 Avtalsförhållandenas varaktighet	15
3.2 Bedömning av lagstiftningsordningen	16
LAGFÖRSLAG	17
1. Lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen	17
2. Lag om ändring av 7 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet	19
3. Lag om ändring av 6 § i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar	20
4. Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av kommunikationsmarknadslagen	21
BILAGA	22
PARALLELLTEXT	22
1. Lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen	22
2. Lag om ändring av 7 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet	25
3. Lag om ändring av 6 § i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar	26
4. Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av kommunikationsmarknadslagen	27

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

Lagstiftningen om avtal som gäller kommunikationstjänster

I 67 § i kommunikationsmarknadslagen finns bestämmelser om avtal som gäller kommunikationstjänster. I paragrafens 3 mom. finns föreskrifter om det som åtminstone ska nämnas i ett avtal om kommunikationstjänster. Enligt 3 mom. 2 punkten ska åtminstone arten av de tjänster som tillhandahålls och deras egenskaper samt typerna av underhållsservice nämnas i avtalet.

Genom den lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen som trädde i kraft den 1 mars 2007 (759/2006) utökades föreskrifterna om skyldigheten att avtala om tjänsternas art i 67 § 3 mom. 2 punkten med en skyldighet att även avtala om tjänsternas egenskaper. Det hade nämligen upplevts som problematiskt att avtalsvillkoren inte innehöll en tillräckligt detaljerad beskrivning av egenskaperna hos den tjänst som avtalet gällde. Detta innebar att avtalsparterna inte nödvändigtvis visste eller hade samma uppfattning om vilken sorts tjänst de ursprungligen hade avtalat om.

Avsikten med denna ändring var att avtalet skulle innehålla en noggrannare definition än förut av hur tjänsterna borde fungera och av deras centrala egenskaper.

Enligt 67 d § i kommunikationsmarknadslagen föreligger det ett fel i leveransen av en kommunikationstjänst om tjänstens kvalitet eller leveranssätt inte överensstämmer med vad som kan anses avtalat. Av väsentlig betydelse vid denna bedömning är utöver det skriftliga anslutningsavtalet även tjänsteleverantörens muntliga utfästelser till användaren om tjänstens kvalitet och närmare innehåll, samt de egenskaper som betonats vid marknadsföringen.

Enligt 67 d § 1 punkten föreligger det ett fel i leveransen av en kommunikationstjänst om kommunikationstjänstens kvalitet inte överensstämmer med de krav som uppställs i

lag eller i Kommunikationsverkets föreskrifter som utfärdats med stöd av lag, såvida inte något annat har överenskommit.

Enligt 2 punkten föreligger det ett fel i leveransen av en kommunikationstjänst om leveransen av någon annan än en i 72 § avsedd orsak kontinuerligt eller upprepade gånger har avbrutits och avbrottet inte kan anses ringa med beaktande av skälen till avbrottet och förhållandena under avbrottet, såvida inte något annat har överenskommit.

Enligt 3 punkten föreligger det ett fel i leveransen av en kommunikationstjänst om kommunikationstjänsten inte överensstämmer med de uppgifter som angetts i marknadsföringen eller annars avviker från vad användaren i allmänhet har anledning att förutsätta i samband med sådana tjänster, såvida inte något annat har överenskommit.

Praxisen i fråga om avtal som gäller kommunikationstjänster

Kommunikationstjänsterna hör fortfarande till den kategori tjänster som föranlett mest kontakter till konsumentskyddsmyndigheterna. Kontakterna har i synnerhet gällt mobiltelefon- och internetanslutningar och tjänster som hänför sig till dessa samt fel som berör anslutningarna och tjänsterna.

Anslutningens hastighet är ett av de centralaste kriterierna vid valet av internetanslutning. Enligt Konsumentverkets uppfattning utgör det särskilt för bredbandstjänsternas del ett centralt problem att bredbandsförbindelsen inte motsvarar den utlovade hastigheten. Konsumentverket anser att man vid marknadsföringen av bredbandstjänster inte ger konsumenterna en riktig bild av bredbandstjänsternas standard eller funktion. Enligt de anmälningar som inkommit till konsumentskyddsmyndigheterna får konsumenterna ofta till och med vilseledande uppgifter om anslutningens hastighet, särskilt när det gäller sådana trådlösa anslutningar som tillhandahålls via mobiltelefonnäten.

Både i kommunikationsmarknadslagens och i konsumentskyddslagens reglering av situationer där det föreligger ett fel i en tjänst är utgångspunkten att det är fråga om ett fel då tjänsten inte överensstämmer med det som anses vara avtalat. Dessutom ska den bild som getts av tjänsten vid marknadsföringen vara förenlig med det som fastställs som tjänstens innehåll i avtalsvillkoren. Det faktum att anslutningens hastighet inte överensstämmer med det som avtalats kan betraktas som ett sådant fel som avses i 67 d § i kommunikationsmarknadslagen. Av betydelse vid denna bedömning är förutom det skriftliga anslutningsavtalet också tjänsteleverantörens muntliga utfästelser om tjänstens standard och innehåll, samt de egenskaper som betonas vid marknadsföringen av tjänsten.

Avtalet bör innehålla så noggranna bestämmelser som möjligt om tjänstens egenskaper, så att man kan fastställa när det är fråga om ett sådant fel vid leveransen av tjänsten som avses i 67 d § i kommunikationsmarknadslagen. I många avtal som gäller bredbandstjänster utgör det fortfarande ett problem att förbindelsens hastighet antingen har fastställts bara som en teoretisk maximihastighet eller har definierats på ett så vagt sätt att det inte klart framgår vilken sorts tjänst avtalet gäller.

Lagstiftningen om standardersättning och standardgottgörelse

I 7 kap. i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) finns bestämmelser om användarens rättigheter. I lagen åläggs också teleföretagen vissa förpliktelser som de ska iaktta i sina avtalsförhållanden. När det är fråga om konsumentrelationer är bestämmelserna tvingande, vilket innebär att man inte genom avtal kan avvika från dem till nackdel för konsumenten. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om teleföretagens ansvar för dröjsmål eller fel vid leveransen av kommunikationstjänster.

I 67 a § i kommunikationsmarknadslagen finns bestämmelser om dröjsmål vid leveransen av kommunikationstjänster. Enligt paragrafens 1 mom. är leveransen av en kommunikationstjänst fördröjd om tjänsten inte har levererats vid en överenskommen tidpunkt

och detta inte beror på användaren eller på en omständighet som sammanhänger med användaren. Om ingen leveranstidpunkt har överenskommit är leveransen fördröjd om kommunikationstjänsten inte har levererats inom skälig tid efter det att avtalet ingicks.

Enligt 67 b § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen har användaren i sådana fall som avses i 67 a § rätt till standardersättning. Denna ersättning uppgår till minst 15 euro för varje påbörjad vecka som leveransen fördröjs, dock högst till 120 euro. Enligt 2 mom. föreligger dock inte rätt till standardersättning om teleföretaget visar att dröjsmålet orsakats av ett hinder som ligger utanför företagets kontroll och som företaget inte skäligen kan förväntas ha räknat med då avtalet ingicks och vars följer företaget inte skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

I 67 d § i kommunikationsmarknadslagen finns bestämmelser om fel i leveransen av en kommunikationstjänst. Enligt denna paragraf föreligger det ett fel i leveransen av en kommunikationstjänst om kommunikationstjänstens kvalitet eller leveranssätt inte överensstämmer med vad som kan anses avtalat. Enligt 1 punkten i paragrafen föreligger det ett fel i leveransen av en kommunikationstjänst om kommunikationstjänstens kvalitet inte överensstämmer med de krav som uppställs i lag eller i Kommunikationsverkets föreskrifter som utfärdats med stöd av lag, såvida inte något annat har överenskommit. Enligt 2 punkten föreligger ett fel i leveransen av en kommunikationstjänst om leveransen av någon annan än en i 72 § avsedd orsak kontinuerligt eller upprepade gånger har avbrutits och avbrottet inte kan anses ringa med beaktande av skälen till och förhållandena under avbrottet, såvida inte något annat har överenskommit. Enligt 3 punkten föreligger det ett fel i leveransen av en kommunikationstjänst om kommunikationstjänsten inte överensstämmer med de uppgifter som angetts i marknadsföringen eller annars avviker från vad användaren i allmänhet har anledning att förutsätta i samband med sådana tjänster.

I 67 e § finns bestämmelser om rättelse av fel. Enligt paragrafens 1 mom. har användaren rätt att kräva att teleföretaget avhjälper felet eller utför en ny prestation i stället för

den felaktiga utan att detta medför kostnader för användaren.

Om det inte kommer på fråga att avhjälpa felet eller utföra en ny prestation eller om felet inte avhjälpas inom en skälig tid efter att användaren har anmält det, har användaren enligt 67 f § rätt till ett prisavdrag som motsvarar felet.

Enligt 2 mom. i samma paragraf har användaren rätt till standardgottgörelse om en skada som avses i 67 d § beror på ett avbrott i leveransen. Standardgottgörelsen uppgår till minst 15 euro för varje påbörjad vecka då leveransen är avbruten, dock högst till 120 euro. Om standardgottgörelse betalas till användaren, har användaren inte på grund av samma avbrott rätt till prisavdrag enligt 1 mom.

Kommunikationsmarknadslagen utökades med de ovan nämnda bestämmelserna om teleföretagets ansvar för sådana situationer där det förekommer dröjsmål eller fel vid leveransen av kommunikationstjänster genom den lag om ändring av kommunikationsmarknadslagen (759/2006) som trädde i kraft den 1 mars 2007. Orsaken till denna lagändring var att de konsumenträttsliga oklarheterna och tolkningsproblemen i anslutning till kommunikationstjänsterna hade ökat avsevärt.

Praxisen i fråga om standardersättning och standardgottgörelse

Systemet med standardersättningar är avsett att förhindra tvister i samband med dröjsmålssituationer, minska det utredningsarbete som föranleds av tvisterna samt att lätta på parternas bevisbörda. Då ersättningsbeloppet är konstant finns det inte behov av att lägga fram bevis för de skador som dröjsmålet orsakat eller för skadornas belopp.

Standardersättningens belopp ska vara så högt att det är osannolikt att det uppkommer ekonomiska skador som överskrider detta belopp. Med hjälp av standardersättningen kan man då förhindra skadeståndstvister i samband med dröjsmålssituationerna.

I den gällande kommunikationsmarknadslagen har grunden för ersättningskyldigheten reglerats så entydigt som möjligt, så att man ska undvika det arbete och de kostnader

som utredningen av orsaken till dröjsmålet medför.

Avsikten med standardersättningen är emellertid inte att konsumenten ska dra obefogad ekonomisk nytta av dröjsmålet. Med hjälp av standardersättningen strävar man endast efter att täcka de genomsnittliga kostnader som utredningen av dröjsmålet orsakar konsumenten, såsom telefon-, post- och resekostnader samt förlusten av väsentlig bruksnytta. Standardersättningens maximibelopp har anpassats till kravet på att ersättningen inte får vara så stor att den medför en ekonomisk fördel för den skadelidande. Dessutom ska standardersättningens belopp vara skäligt också för teleföretaget.

Enligt den gällande kommunikationsmarknadslagen är både standardersättningens och standardgottgörelsens belopp minst 15 euro för varje påbörjad dröjsmålsvecka, dock högst 120 euro. Ersättningens och gottgörelsens belopp borde emellertid höjas, eftersom konsumenternas genomsnittliga utredningskostnader har ökat till följd av att det allmänna levnadskostnadsindexet har höjts.

En höjning av ersättningens belopp är befogad också på grund av att många teleföretag har gjort samtalen till sina kundservice-nummer avgiftsbelagda. Kommunikationsministeriets utredning visar nämligen att åtminstone de största teleföretagen tar ut avgifter för samtal till sina kundservice-nummer. Avgifter tas också ut för väntetiden. Under år 2008 steg priserna för talkommunikation över lag med ca 2 procent.

Konsumenten blir således nuförtiden tvungen att betala för utredningen av felet också då han eller hon ringer till teleföretagets kundservice. Dessutom är det allmänt känt att teleföretagens kundservice är överbelastad och att väntetiderna är långa. I enskilda fall kan kunderna få vänta mycket länge på att bli betjänade.

Det standardersättnings- och standardgottgörelsesystem som regleras i den gällande kommunikationsmarknadslagen har inte haft någon negativ ekonomisk inverkan på kommunikationsmarknaden.

Enligt kommunikationsministeriets utredning har de ersättningar och gottgörelser som teleföretagen under de senaste åren betalat sina konsumentkunder varit mycket små. Be-

loppen har endast uppgått till några miljoner euro, vilket i gensnitt motsvarar betydligt mindre än en promille av företagets hela omsättning. Oftast har ersättningar betalats för fel i fasta bredbands- och mobiltelefon-tjänster. De största anslutningsspecifika ersättningarna har emellertid betalats för fel som förekommit i fasta bredbandsanslutningar.

Rättelse av fel

I sådana situationer där det är fråga om fel i en kommunikationstjänst tillämpas ett påföljdssystem i två steg. Påföljden är i första hand att felet rättas, vilket betyder att felet avhjälps eller att en ny prestation levereras. Föreskrifter om rättelse av fel finns i 67 e § i kommunikationsmarknadslagen.

Enligt 67 e § har användaren rätt att kräva att teleföretaget avhjälper felet eller utför en ny prestation i stället för den felaktiga, utan att detta medför några kostnader för användaren. Vid rättelse av fel är det alltså i första hand uttryckligen fråga om användarens rätt att få en felfri prestation istället för den felaktiga. Enligt paragrafen är teleföretaget dock inte skyldigt att avhjälpa felet om detta skulle förorsaka teleföretaget oskäliga kostnader eller oskäliga olägenheter.

I andra hand blir det fråga om prisavdrag eller hävning av avtalet i sådana situationer där det förekommit ett fel i en kommunikationstjänst.

Om det inte kommer på fråga att avhjälpa felet eller utföra en ny prestation, eller om felet inte avhjälps inom en skälig tid efter att användaren har anmält det, har användaren enligt 67 f § i kommunikationsmarknadslagen rätt till ett prisavdrag som motsvarar felet. Om avtalsbrottet är väsentligt får användaren enligt 67 h § häva avtalet med anledning av ett dröjsmål eller fel som teleföretaget orsakat.

Rättelse av ett fel innebär alltså att teleföretaget antingen avhjälper felet eller utför en ny prestation. Det faktum att rättelse av fel är den primära påföljden, och att denna åtgärd därmed är i en särställning, framgår bl.a. av att förutom användaren också tjänsteleverantören kan yrka på att felet ska rättas. Det är emellertid klart att rättelsen av felet inte i nå-

gotdera fallet får medföra några kostnader för användaren.

Lagstiftningen om kostnadsorienterad pris-sättning

För att sådana nättjänster som kräver användning av radiofrekvenser ska få tillhandahållas i digitala markbundna masskommunikationsnät eller mobilnät där allmän televerksamhet utövas krävs det koncession. I 10 § i kommunikationsmarknadslagen finns bestämmelser om koncessionens innehåll.

Enligt 10 § 3 mom. kan koncession för tillhandahållande av nättjänster i ett markbundet masskommunikationsnät beviljas på villkor att koncessionshavaren för sin del sörjer för att Rundradion Ab samt sådana innehavare av programkoncession som avses i 7 § 1 mom. i lagen om televisions- och radioverksamhet till ett kostnadsorienterat pris får tillgång till den kapacitet de behöver för utövandet av verksamheten.

Ett teleföretag som beviljas nätkoncession får rätt att använda och förfoga över ett visst frekvensområde. Rätten att använda frekvensområdet är emellertid inte obegränsad, utan koncessionshavaren är enligt lagen skyldig att upplåta behövlig kapacitet till programkoncessionshavarna. Syftet med denna bestämmelse är att trygga Rundradion Ab:s och programkoncessionshavarnas möjligheter att sända sina program.

Denna bestämmelse förpliktar de teleföretag som beviljats nätkoncession att upplåta kapacitet till ett kostnadsorienterat pris.

Med ett kostnadsorienterat pris avses enligt 84 § i kommunikationsmarknadslagen ett pris som med hänsyn till kostnaderna och verksamhetens effektivitet är skäligt. Vid bedömningen av skäligheten ska man även beakta att företaget ska få en skälig avkastning på kapitalet. Såsom kostnader bör man också beakta företagets investeringar i verksamheten och riskerna i anslutning till investeringarna.

Med termen kostnadsorienterat pris avses ett pris som i regel är högre än det pris som motsvarar kostnaderna, eftersom man vid bedömningen av prisets skälighet ska beakta att priset både ska täcka kostnaderna och dessutom innefatta en skälig avkastning. Vid be-

dömningen ska man också beakta investeringarna i verksamheten och de risker som hänför sig till affärsverksamheten.

Praxisen i fråga om kostnadsorienterad prissättning

Statsrådet beviljade den 25 juni 2009 DNA Ab koncession för tillhandahållande av nätjänster i det digitala markbundna masskommunikationsnätet i kanalknippena HD1 och HD2.

Syftet med beviljandet av koncessionen var att möjliggöra en längre testperiod med högupplösningssändningar i det digitala masskommunikationsnätet genom ibruktage av de två kanalknippen som reserverats för riksomfattande högupplösningssändningar i statsrådets förordning om användningsplan för frekvensområden för televisions- och radioverksamhet samt för koncessionsberoende televerksamhet (680/2007), sådan den lyder ändrad genom förordning 441/2008.

Innan DNA Ab beviljades nätkoncession svarade Digita Ab ensamt för den riksomfattande distributionen av televisions- och radiosändningar i Finland. Kommunikationsverket har konstaterat att Digita Ab är ett företag med betydande marknadsinflytande på marknaden för digitala televisionssändningstjänster. Bolaget förmedlar Rundradion Ab:s och programkoncessionshavarnas sändningar. Då Digita Ab är ett företag med betydande marknadsinflytande är företaget förpliktat att bl.a. prissätta sina tjänster så att avgifterna är kostnadsorienterade och icke-diskriminerande samt så att villkoren även i övrigt är icke-diskriminerande.

Genom den koncession som beviljades DNA Ab hade man för avsikt att öka konkurrensen vid utbudet av markbundna televisionssändningstjänster.

Skyldigheten att tillämpa kostnadsorienterad prissättning lämpar sig för den situation där det inte finns någon konkurrens på marknaden och där ett monopolföretag genom att utnyttja sin ställning kan fastställa oskäligt höga priser för nätkapaciteten. Denna skyldighet lämpar sig emellertid inte för en sådan situation där det råder konkurrens på marknaden, då det finns ett nytt nätföretag som också tillhandahåller motsvarande tjänster

och priserna bestäms enligt marknadsvillkoren.

Då det råder konkurrens vid utbudet av digitala markbundna masskommunikationsnät behövs inte längre föreskrifter om den skyldighet att tillämpa kostnadsorienterad prissättning som ålagts nätoperatören.

I de situationer där ett nätföretag fortfarande har betydande marknadsinflytande kan företaget förpliktas tillämpa kostnadsorienterad prissättning med stöd av Kommunikationsverkets beslut om betydande marknadsinflytande på partimarknaden för televisions- och radiosändningstjänster. Den skyldighet att tillämpa kostnadsorienterad prissättning som ålagts nätoperatörerna i lag innebär således i praktiken att frågan reglerats dubbelt och är därmed onödig.

Lagstiftningen om fel och störningar

Enligt 128 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska teleföretaget utan dröjsmål underrätta Kommunikationsverket om eventuella väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna.

På grund av kommunikationsnätets och kommunikationstjänsternas tekniska natur förekommer det dagligen olika slags fel och störningar i dem. Sådana fel och störningar hör till kommunikationsnätets och kommunikationstjänsternas normala funktion. Den anmälningsskyldighet som föreskrivs i kommunikationsmarknadslagen gäller således bara väsentliga fel och störningar.

Praxisen i fråga om fel och störningar

Eftersom det för användarens del är av väsentlig betydelse att kommunikationstjänsterna fungerar, finns det skäl för teleföretagen att också direkt informera användarna om väsentliga fel och störningar i kommunikationsnäten och kommunikationstjänsterna.

Enligt kommunikationsministeriets utredning informerar en del av teleföretagen redan för närvarande också användarna om kommande störningar. Företagen använder många olika metoder för förmedling av denna information till användarna. Som primär informationskanal använder teleföretagen

sina webbsidor. Lokaltidningsannonser, radiomeddelanden eller e-postmeddelanden används bara då det är fråga om exceptionellt omfattande servicearbeten som orsakar stor olägenhet. Vissa teleföretag har också uppgett att de använder sig av husbolagens anslagstavlor och av automatisk meddelandetjänst på kundservicenumret (s.k. IVR-menyer).

Enligt kommunikationsministeriets utredning har flera operatörer planer på att börja sända information till användarna i form av personliga textmeddelanden eller e-postmeddelanden.

Roamingförordningen

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 (av den 27 juni 2007) om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG, nedan *roamingförordningen*, trädde i kraft den 30 juni 2007. Genom denna förordning säkerställer man att användare av allmänna mobiltelefonnät inte blir tvungna att betala orimligt höga priser då de ringer eller tar emot samtal under resor inom gemenskapens område.

Enligt roamingförordningen ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelser av förordningen och vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att se till att de tillämpas.

Genom lagen om temporär ändring av kommunikationsmarknadslagen (119/2208) utökades lagen med en ny 127 a §. Enligt denna paragraf ska lagens bestämmelser om övervakning, påföljder och avgörande av tvister också tillämpas på tillsynen över att Europaparlamentets och rådets förordning om roaming i allmänna mobiltelefonnät iakttas, på påföljder för brott mot förordningen och på avgörandet av tvister med anledning av förordningen. Denna bestämmelse trädde i kraft den 1 mars 2008 och den gäller temporärt till och med den 30 juni 2010.

Paragrafens temporära giltighetstid beror på att roamingförordningen först var gällande till den 30 juni 2010.

Roamingförordningens giltighetstid har emellertid förlängts med två år genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr

544/2009 (av den 18 juni 2009) om ändring av förordning (EG) nr 717/2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Enligt artikel 13 i förordningen ska förordningen vara gällande fram till den 30 juni 2012. Därför finns det också skäl att förlänga giltighetstiden för 127 a § i kommunikationsmarknadslagen med två år.

Rundradion Ab

Enligt 7 a § 1 mom. i lagen om televisions- och radioverksamhet får Rundradion Ab utöva analog allmännyttig televisions- och radioverksamhet utan koncession på de frekvenser som har anvisats bolaget i den plan för användning av frekvensområden som avses i 6 § i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar.

Enligt paragrafens 2 mom. får Rundradion Ab utöva digital allmännyttig televisions- och radioverksamhet utan koncession. Statsrådet är skyldigt att sörja för att bolaget får tillgång till den mängd kapacitet i ett markbundet televisions- och radionät som det behöver i verksamheten och för att bolaget kan använda den på ett ändamålsenligt sätt.

Föreskrifter om frekvensförvaltning finns i 2 kap. i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar (1051/2001).

Genom planering av användningen av frekvenser strävar man efter att säkerställa att man för såväl nuvarande som framtida radioverksamhet kan anvisa tillräckligt med användbara radiofrekvenser som är så störningsfria som möjligt.

Enligt 6 § 2 mom. i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar fastställer statsrådet de allmänna principerna för användningen av frekvenserna samt en frekvensplan för frekvensområdena för sådan koncessionsberoende televerksamhet som avses i 4 § i kommunikationsmarknadslagen, för de frekvensområden som är avsedda för utövande av sådan koncessionsberoende televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om televisions- och radioverksamhet, för de frekvensområden som är avsedda för produktutveckling, testning och undervisning. Det

samma gäller också i sådana enskilda fall där Kommunikationsverkets föreskrifter om användningen av ett enskilt frekvensområde kan ha avsevärda följder för den allmänna utvecklingen av kommunikationsmarknaden.

I statsrådets förordning om användningsplan för frekvensområden för televisionsoch radioverksamhet samt för koncessionsberoende televerksamhet finns föreskrifter om antalet televisionso-, radio- och mobiltelenät, om frekvensområdena samt om vissa frågor av teknisk natur.

Eftersom det finns ett begränsat antal frekvenser men deras samhällliga betydelse är stor, fastställer statsrådet i enlighet med vad som anges ovan en frekvensplan för bestämda frekvensområden. I detta sammanhang anvisar statsrådet också Rundradion Ab den kapacitet bolaget behöver för sin allmännyttiga verksamhet.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Genom denna proposition strävar man efter att förbättra konsumentens ställning som part i avtal som gäller kommunikationstjänster. Syftet med den föreslagna regleringen är att förtydliga konsumentens rättsställning i sådana situationer där det förekommer fel eller dröjsmål i samband med tjänsterna.

I denna proposition föreslås det att kommunikationsmarknadslagens konsumentskyddsbestämmelser ska ändras så att beloppen av den standardersättning och standardgottgörelse som betalas med anledning av fel eller dröjsmål vid leveransen av kommunikationstjänster ska höjas.

Det föreslås också att bestämmelsen om rättelse av fel ska ändras. Enligt denna ändring ska man vid bedömningen av huruvida de kostnader som teleföretaget orsakas av avhjälpandet av ett fel är skäligen eller inte särskilt beakta felets betydelse och prestationens värde, om den var avtalsenlig, samt huruvida felet kan avhjälpas på något annat sätt utan att detta medför väsentlig olägenhet för användaren.

Dessutom föreslås det att den paragraf som gäller avtal om kommunikationstjänster ska ändras så att man i fortsättningen i fråga om bredbandsförbindelser alltid också ska nämna

variationsintervallet för informationsöverföringshastigheten i avtalet.

Enligt propositionen ska kommunikationsmarknadslagen också ändras så att teleföretagen åläggs en skyldighet att direkt informera användarna om väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna.

Vidare föreslås det att nätkoncessionshavernas skyldighet att tillämpa kostnadsorienterad prissättning ska upphävas.

Propositionen innehåller även en del förslag till ändringar av teknisk karaktär, vars syfte inte är att ändra det gällande rättsläget.

Dessutom föreslås det att lagen om televisionsoch radioverksamhet och lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar ska ändras så att det preciseras att Rundradion Ab:s frekvensbehov fastställs i statsrådets frekvensplan.

I propositionen föreslås även en förlängning av giltighetstiden för den temporära bestämmelse i kommunikationsmarknadslagen som gäller tillsyn över iakttagandet av och påföljder vid brott mot Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG. Enligt propositionen ska giltighetstiden för denna temporära bestämmelse förlängas med två år.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för konsumenterna

Genom de ändringar som föreslås i denna proposition förbättras konsumentens ställning i förhållande till tjänsteproducenterna, eftersom minimi- och maximibeloppen för standardersättningen och standardgottgörelsen ska höjas på grund av att det allmänna levnadskostnadsindexet har höjts och konsumenternas kostnader för utredning av dröjsmålen har ökat. Dessa ändringar förbättrar således konsumentens ställning vid förhandlingarna med teleföretaget i sådana situationer där det är fråga om kontraktsbrott.

Konsumentens rättsliga ställning förbättras även av att man i avtalen om kommunikationstjänster i fortsättningen alltid också ska nämna variationsintervallet för informationsöverföringshastigheten när det är fråga om bredbandstjänster. Då man avtalar tillräckligt noggrant om bredbandstjänstens egenskaper är konsumenten medveten om vilken sorts tjänst avtalet gäller och dessutom blir det lättare att påvisa förekomsten av fel i tjänsten.

Tjänstproducenten kan vägra rätta ett fel om detta skulle medföra oskäligen kostnader för denne. Konsumentens rättsställning förbättras också av att det noggrannare definieras vilka faktorer man ska ta hänsyn till vid bedömningen av huruvida de kostnader som teleföretaget orsakas av rättelsen av felet är oskäligen eller inte.

Dessutom förbättras konsumentens ställning av att det bestäms att konsumenten ska få information om väsentliga fel eller störningar direkt från teleföretaget, vilket innebär att användarna ska underrättas om saken så fort som möjligt.

Konsekvenser för företagen

Genom den föreslagna regleringen strävar man bl.a. efter att påverka teleföretagens agerande i egenskap av parter i avtalen om kommunikationstjänster och främja tillbörlig marknadsföring av tjänsterna.

Konsekvenserna av att beloppen för standardsättningen och standardgottgörelsen höjs är delvis också beroende av teleföretagens nuvarande ersättningspraxis. Enligt kommunikationsministeriets utredning har de ersättningar som teleföretagen under de senaste åren betalat konsumentkunder varit mycket små, i genomsnitt betydligt mindre än en promille av företagens hela omsättning. Den föreslagna höjningen är emellertid måttfull och kan betraktas som skäligen med tanke på teleföretagen. Höjningen medför inte några betydande kostnadseffekter.

Vissa av de föreslagna ändringarna förutsätter att teleföretagens standardavtalsvillkor förnyas, vilket orsakar teleföretagen vissa kostnader. Teleföretagen förnyas emellertid regelbundet sina standardavtal också utifrån sina egna behov. De kostnader som föranleds

av de föreslagna ändringarna kan således inte betraktas som överraskande eller oskäligen.

Propositionen kan också ha konsekvenser som berör teleföretagens kundinformations- och datasystem. Enligt propositionen ska teleföretagen direkt underrätta användarna om väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna. De kostnader som denna ändring medför uppskattas emellertid inte vara betydande eller avvika från kostnaderna för teleföretagens normala administrations- och utvecklingsverksamhet.

En del av teleföretagen sänder redan för närvarande information om kommande störningar i tjänsterna direkt till användarna. Teleföretagen kan använda flera olika metoder för att underrätta kunderna om störningarna, samt utnyttja de kontaktuppgifter de har tillgång till. Enligt kommunikationsministeriets utredning har flera operatörer redan nu planer på att ta i bruk personliga textmeddelanden eller e-postmeddelanden.

Propositionen medför inte några betydande nya skyldigheter för teleföretagen.

3.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

De föreslagna lagändringarna medför inte någon betydande utvidgning av Kommunikationsverkets eller Konsumentverkets tillsynsuppgifter. I och med propositionen underlättas däremot Kommunikationsverkets eller Konsumentverkets tillsynsuppgifter, eftersom det blir lättare att fastställa när det är fråga om fel i leveransen av bredbandstjänster.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid kommunikationsministeriet.

Utlåtanden angående propositionen begärdes av alla teleföretag och andra aktörer inom branschen, de centrala myndigheterna och intresseorganisationerna samt av Ålands landskapsstyrelse. Utlåtanden begärdes av sammanlagt 267 aktörer.

Utlåtanden gavs av 35 myndigheter, organisationer och företag. Det har utarbetats en

särskild sammanställning angående utlåtandena.

Nästan alla myndigheter förhöll sig positiva till propositionen. Det gjorde också de organisationer och sammanslutningar som i första hand granskade propositionen ur konsumenternas synvinkel. De flesta av de organisationer som företrädde näringslivet och teleföretagen betraktade däremot den föreslagna regleringen som onödig.

Av remissinstanserna motsatte sig framför allt teleföretagen att den standardersättning och standardgottgörelse som ska betalas i sådana situationer där det förekommer dröjsmål eller fel i leveransen av kommunikationstjänster skulle höjas med de föreslagna summorna. I de utlåtanden där man motsatte sig förslaget konstaterades det att de föreslagna höjningarna inte motsvarar ökningen av de kostnader som konsumenterna orsakas av utredningen av felet. Vid den fortsatta beredningen har höjningarnas belopp därför minskats.

Vidare motsatte sig särskilt teleföretagen förslaget om att konsumenterna skulle ha rätt till ett minimiprisavdrag i sådana situationer där det förekommer fel i leveransen av bredbandstjänster. Också en del av myndigheterna förhöll sig kritiska till detta förslag. I de utlåtanden där man motsatte sig förslaget framhöll man att konsumenten kunde få obefogad ekonomisk nytta av prisavdraget ifall felet inte motsvarar det föreslagna minimibeloppet. Vid den fortsatta beredningen har bestämmelsen om minimiprisavdrag strukits ur propositionen.

Av remissinstanserna uppmärksammade särskilt justitieministeriet, Konsumentverket och Kommunikationsverket att det i synnerhet för användare av bredbandstjänster är

problematiskt att påvisa fel i tjänsterna, då tjänstens centrala innehåll, såsom informationsöverföringshastigheten, inte har definierats tillräckligt noggrant i avtalet. Propositionen har därför utökats med föreskrifter om att man i avtalet om kommunikationstjänster i fortsättningen alltid också ska nämna variationsintervallet för informationsöverföringshastigheten när det är fråga om bredbandstjänster.

Propositionen innehåller även en bestämmelse om teleföretagets skyldighet att direkt informera användarna om väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna. Vissa remissinstanser framställde önskemål om att det ska fastställas en övergångstid för bestämmelsens ikraftträdande. Propositionen har i detta avseende ändrats i enlighet med remissinstansernas önskemål, så att denna bestämmelse föreslås träda i kraft den 1 januari 2011. Med anledning av det som anförts i utlåtandena har man vid den fortsatta beredningen föreslagit att också bestämmelserna om standardersättning och standardgottgörelse ska träda i kraft den 1 januari 2011.

Av remissinstanserna föreslog Kommunikationsverket att 67 e § i kommunikationsmarknadslagen ska utökas med en motsvarande bestämmelse som ingår i konsumentskyddslagen, där det bestäms att man vid bedömningen av huruvida de kostnader som teleföretaget orsakas av rättelse av ett fel är skäliga eller inte särskilt ska beakta felets betydelse och prestationens värde, om den var avtalsenlig, eller om rättelse kan ske på något annat sätt utan att detta medför väsentlig olägenhet för användaren. Propositionen har vid den fortsatta beredningen utökats med en sådan bestämmelse.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Kommunikationsmarknadslagen

10 §. Koncessionens innehåll. Enligt 10 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen kan

koncession för tillhandahållande av nättjänster i ett markbundet masskommunikationsnät beviljas på villkor att koncessionshavaren för sin del sörjer för att Rundradion Ab samt sådana innehavare av programkoncession som avses i 7 § 1 mom. i lagen om televisions-

och radioverksamhet till ett kostnadsorienterat pris får tillgång till den kapacitet de behöver för utövandet av verksamheten.

I propositionen föreslås det att koncessionshavarens skyldighet att tillämpa kostnadsorienterad prissättning ska slopas. I fortsättningen ska koncessionshavaren endast säkerställa att programkoncessionshavarna får tillgång till den kapacitet de behöver för att kunna utöva sin verksamhet.

67 §. Avtal om kommunikationstjänster. Det föreslås att 67 § 3 mom. 2 punkten i kommunikationsmarknadslagen ska ändras så att avtalen om kommunikationstjänster i fortsättningen alltid också ska innehålla ett omnämmande av variationsintervallet för informationsöverföringshastigheten när det är fråga om bredbandstjänster. Med hjälp av detta tillägg strävar man efter att bredbandstjänsternas centrala innehåll ska definieras tillräckligt noggrant redan då avtalet ingås. Om tjänsternas centrala innehåll och standard har definierats tillräckligt detaljerat i avtalet, blir det också lättare att påvisa förekomsten av fel i tjänsterna. Med hjälp av detta tillägg försöker man således avhjälpa de praktiska problem som beskrivits ovan i samband med skildringen av nuläget.

Begreppet bredband, som används i den föreslagna paragrafen, är vedertaget och allmänt känt bland konsumenterna och teleföretagen.

Begreppet bredband är emellertid ett dynamiskt begrepp. Med bredband avses en telekommunikationsförbindelse som möjliggör enkel användning av material och tjänster i datanät. Med bredband avses i praktiken en internetförbindelse som alltid är öppen och som har ett fast pris.

Enligt den allmänna uppfattning som för närvarande råder bl.a. inom Europeiska unionen, OECD och Internationella teleunionen ITU är minimihastigheten för bredband 256 kilobit per sekund.

För internetanslutningen är det kännetecknande att hastigheten varierar. Variationsintervallet ska emellertid vara sådant att hastigheten på den tjänst konsumenten köpt åtminstone största delen av tiden motsvarar den hastighet som utlovats vid marknadsföringen. Den genomsnittliga minimihastighet som föreskrivs i kommunikationsministeriets

förordning om minimihastigheten för en ändamålsenlig internetförbindelse i anslutning till samhällsomfattande tjänster (732/2009) är ett exempel på ett sådant variationsintervall som är skäligt för konsumenten.

Enligt den nämnda förordningen är minimihastigheten för en ändamålsenlig internetförbindelse 1 megabit per sekund när det är fråga om inkommande trafik. Enligt 1 § 2 mom. i förordningen är det emellertid tillräckligt att internetförbindelsens genomsnittliga minimihastighet för inkommande trafik är 750 kilobit per sekund under en mätperiod på 24 timmar, vilket motsvarar 75 procent av den avtalade hastigheten, och 500 kilobit per sekund under vilken som helst mätperiod som varar fyra timmar, vilket motsvarar 50 procent av den avtalade hastigheten.

Syftet med denna ändring är att avtalen om bredbandstjänster i fortsättningen ska innehålla en så exakt och detaljerad definition som möjligt av variationsintervallet för förbindelsens hastighet t.ex. under olika tider på dygnet.

I standardavtalsvillkoren ska förbindelsernas hastighet definieras så entydigt och konkret som möjligt, så att konsumenten förstår vilket slags tjänst han eller hon köper. För att denna skyldighet ska uppfyllas är det inte tillräckligt att förbindelsens teoretiska maximihastighet nämns, utan avtalsvillkoren ska kunna tillämpas vid fastställandet av huruvida det förekommit ett fel i tjänsten.

Ordalydelsen i den ovan nämnda förordningen om minimihastigheten för en ändamålsenlig internetförbindelse i anslutning till samhällsomfattande tjänster kan nämnas som ett gott exempel på en tydlig formulering.

Det kan också betraktas som god praxis att teleföretaget bland standardavtalsvillkoren räknar upp vilka centrala faktorer hos användaren och dennes utrustning som kan påverka förbindelsens hastighet. Därigenom strävar man efter att användaren ska kunna minimera sin egen inverkan på bredbandsförbindelsens hastighet. När det i en konsumentrelation gäller att visa vilken inverkan dessa faktorer har på förbindelsens hastighet är det dock självfallet näringsidkaren, dvs. teleföretaget, som har bevisbördan.

67 b §. Standardersättning för dröjsmål vid leverans. I propositionen föreslås det att mi-

nimi- och maximibeloppen för den standardersättning och standardgottgörelse som regleras i kommunikationsmarknadslagen ska höjas.

Det föreslås att 67 b § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska ändras så att standardersättningens belopp i fortsättningen ska vara minst 20 euro för varje påbörjad vecka som leveransen fördröjs, dock högst 160 euro.

67 e §. Rättelse av fel. Enligt 67 e § 1 mom. i kommunikationsmarknadslagen kan teleföretaget vägra avhjälpa ett fel ifall detta skulle förorsaka teleföretaget oskäliga kostnader eller oskäliga olägenheter.

Det föreslås att paragrafens 1 mom. ska ändras så att man vid bedömningen av huruvida kostnaderna eller olägenheterna ska betraktas som oskäliga särskilt ska beakta felets betydelse och prestationens värde, om den var avtalsenlig, eller om rättelse kan ske på något annat sätt utan att detta medför väsentlig olägenhet för användaren. Denna bestämmelse överensstämmer med de allmänna principer som anges i konsumentskyddslagen (38/1978).

Användarens rätt att yrka på rättelse av ett fel är inte beroende av felets art. Det är således inte av betydelse huruvida det är fråga om ett litet eller ett väsentligt fel. Vid bedömningen av situationen ska man utgå från en avvägning mellan användarens och teleföretagets intressen, där man ska beakta såväl felets betydelse och användarens behov av att få felet rättat som den olägenhet och de kostnader teleföretaget orsakas av rättelsen.

Kommunikationstjänsterna, såsom bredbandsförbindelserna, är så kallade nödvändighetstjänster för konsumenterna. Därför innehåller kommunikationsmarknadslagen föreskrifter om att sådana teleföretag som utsetts för att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster är skyldiga att oberoende av geografiskt läge till ett skäligt pris tillhandahålla sådana anslutningar till ett allmänt kommunikationsnät som möjliggör användning av sedvanliga telefonitjänster och en ändamålsenlig internetförbindelse. Från och med juli 2010 hör också bredbandsförbindelserna till de samhällsomsfattande tjänster som avses i kommunikationsmarknadslagen.

Kommunikationstjänsterna är av central betydelse också när det gäller tillgodoseendet av yttrandefriheten för enskilda medborgare. Särskilt grundlagsutskottet har betonat denna aspekt i flera av sina utlåtanden (GrUU 23/1993 rd, GrUU 19/1998 rd, GrUU 8/2002 och GrUU 54/2002 rd).

På grund av kommunikationstjänsternas ovan beskrivna särställning är prestationerna alltid av stor betydelse eller till och med nödvändiga för konsumenterna. Det faktum att en bredbandsförbindelse bryts torde alltid kunna klassificeras som ett väsentligt fel ur användarens synvinkel. Detta ska beaktas vid avvägningen mellan konsumentens rätt att få felet avhjälpt och teleföretagets rätt att vägra rätta felet på grund av att rättelseåtgärden förorsakar företaget oskäliga utgifter.

På grund av kommunikationstjänsternas betydelse ska gränsen för att kostnaderna ska betraktas som oskäliga vara mycket hög. Enligt 60 b § i kommunikationsmarknadslagen ska man t.ex. vid bedömningen av huruvida kostnaderna för tillhandahållandet av samhällsomsfattande tjänster är skäliga utgå från teleföretagets storlek och omsättningen av företagets verksamhet, inte från de kostnader som teleföretaget orsakas av enskilda samhällsomsfattande tjänster.

Utöver felets betydelse och prestationens värde ska man vid bedömningen av kostnadernas skälighet också beakta huruvida rättelse kan ske på något annat sätt utan att detta medför väsentlig olägenhet för användaren.

Om teleföretaget t.ex. åtgärdar det fel som orsakats av att en fast telefonanslutning brutits genom att tillhandahålla en trådlös anslutning, får detta inte orsaka användaren väsentlig olägenhet. Som en sådan väsentlig olägenhet som avses i paragrafen kan man t.ex. betrakta en försämring av telefonanslutningens hörbarhet eller att kunden orsakas extra kostnader för anskaffning av tilläggsutrustning som är nödvändig för att hörbarheten ska förbättras. Teleföretaget ska således alltid svara för de kostnader som orsakas av anskaffningen av sådan tilläggsutrustning.

67 f §. Prisavdrag och standardgottgörelse. I propositionen föreslås det att 67 f § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska ändras så att standardgottgörelsens belopp i fortsättningen ska vara minst 20 euro för var-

je påbörjad vecka då leveransen är avbruten, dock högst 160 euro.

128 §. *Kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster.* Enligt 128 § 2 mom. i kommunikationsmarknadslagen ska teleföretaget utan dröjsmål underrätta Kommunikationsverket om eventuella väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna.

I propositionen föreslås det att teleföretaget också direkt ska underrätta användarna om sådana störningar eller fel.

Teleföretaget ska i praktiken fritt kunna välja hur företaget informerar användarna om saken. Teleföretaget ska emellertid förmedla informationen på det sätt som tjänar användarna bäst. Dessutom ska företaget ta hänsyn till behoven hos de specialgrupper som finns bland användarna, såsom äldre och handikappade. Vid informationsförmedlingen kan teleföretaget självfallet endast använda sådana kontaktuppgifter till användarna som företaget har kännedom om.

1.2 Lagen om televisions- och radioverksamhet

7 a §. *Rundradion Ab:s rätt att utöva televisions- och radioverksamhet.* I propositionen föreslås det att 7 a § 1 mom. i lagen om televisions- och radioverksamhet ska upphävas. På grund av den teknologiska utvecklingen finns det inte längre behov av att reglera analog och digital sändningsverksamhet för sig. Inom televisionsverksamheten övergick man helt och hållet till digitala sändningar den 1 september 2007.

Radiosändningarna sker fortfarande helt och hållet i analog form. Det är emellertid möjligt att man i framtiden också kommer att inleda digital radiosändningsverksamhet. I 6 § i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar regleras användningen av frekvensområden, oberoende av om verksamheten utövas i analog eller i digital form.

Vidare ska 7 a § 2 mom. i lagen om televisions- och radioverksamhet ändras så att momentet utökas med en hänvisning till 7 § i lagen om Rundradion Ab. Därmed preciseras Rundradion Ab:s rätt att utöva allmännyttig televisions- och radioverksamhet utan kon-

cession. Genom denna ändring har man inte för avsikt att ändra det gällande rättsläget, utan endast att förtydliga den reglering som gäller Rundradion Ab.

Dessutom föreslås det att 7 a § 2 mom. i lagen om televisions- och radioverksamhet ska innehålla ett konstaterande om att statsrådet är skyldigt att sörja för att Rundradion Ab får tillgång till den mängd sändningskapacitet i ett digitalt televisions- eller radionät eller frekvenser i ett analogt radionät som bolaget behöver i verksamheten och som föreskrivits för bolaget i frekvensplanen. Avsikten är att statsrådet ska åläggas en skyldighet att trygga förutsättningarna för den allmännyttiga verksamheten på ett sådant sätt som i teknologiskt avseende är neutralt.

Det bestäms redan för närvarande att de allmänna principerna och frekvensplanen för allmännyttig televisions- och radioverksamhet ska fastställas i statsrådets frekvensplan. Genom lagändringen strävar man således inte efter att ändra det gällande rättsläget utan efter att utforma bestämmelserna så att de överensstämmer med den gällande praxisen.

1.3 Lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar

6 §. *Användning av radiofrekvenser.* I samband med ändringen av 7 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet finns det skäl att utöka 6 § 2 mom. i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar med en punkt där det framgår att också de frekvensområden som är avsedda för sådan allmännyttig televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om Rundradion Ab ska inkluderas i statsrådets frekvensplan. Denna ändring överensstämmer med det gällande rättsläget.

I detta sammanhang finns det även anledning att ändra 6 § 3 mom. i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar så att Rundradion särskilt nämns som en sådan aktör som ska bli hörd angående frekvensplanen samt med anledning av en sådan översyn av planen som gäller anvisande av flera frekvensområden. Även denna ändring överensstämmer med det gällande rättsläget.

1.4 Ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av kommunikationsmarknadslagen

I propositionen föreslås det att giltighetstiden för den temporära 127 a § i kommunikationsmarknadslagen ska förlängas med två år.

Det föreslås att 127 a § ska vara gällande till den 30 juni 2012.

2 Ikraftträdande

Det föreslås att 67, 67 b, 67 e, 67 f och 128 § i kommunikationsmarknadslagen ska träda i kraft den 1 januari 2011. Teleföretagen behöver nämligen tid för att omarbeta sina avtalsvillkor i den form som den nya lagen kräver. Därför är det motiverat att fastställa en ändamålsenlig övergångstid i lagen.

Däremot behövs det ingen övergångstid för de ändringar som föreslås i lagen om televisions- och radioverksamhet, lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar, lagen om temporär ändring av kommunikationsmarknadslagen eller i 10 § i kommunikationsmarknadslagen. Det föreslås således att dessa ändringar ska träda i kraft så snart som möjligt.

3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

3.1 Avtalsförhållandenens varaktighet

I propositionen föreslås det att 67 § i kommunikationsmarknadslagen ska ändras. Denna ändring innebär även att man ingriper i teleföretagens gällande standardavtalsvillkor. Trots huvudregeln i lagförslagets ikraftträdandebestämmelse ska lagen i vissa fall även tillämpas på sådana konsumentavtal som ingåtts innan lagen trädde i kraft. Den föreslagna lagen har till denna del retroaktiva verkningar på befintliga avtalsförhållanden.

Det egendomsskydd som garanteras i 15 § i grundlagen gäller också avtalsförhållandenens varaktighet (GrUU 3/1982 rd). Genom att betona avtalsförhållandets varaktighet försöker man för bägge avtalsparternas del trygga de förmåner med förmögenhetsvärde som följer av avtalsförhållandet.

När det gäller ingrepp i egendomsskyddet och avtalsförhållandenens varaktighet gäller de allmänna förutsättningarna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUB 25/1994 rd). Sådan lagstiftning som begränsar eller kränker en grundläggande fri- eller rättighet ska ha godtagbara grunder och vara påkallad av ett vägande samhälleligt behov samt nödvändig för uppnående av ett godtagbart syfte. Dessutom ska lagstiftningen stå i proportion till sitt syfte. När det gäller förbudet mot retroaktiv lagstiftning har grundlagsutskottet av hävd ansett att rättsförhållanden kan förtydligas och kompletteras genom lag, bara inget väsentligt nytt innehåll införs i den materiella rätten (GrUU 28/1994 rd).

Grundlagsutskottet har i flera av sina utlåtanden behandlat avtalsförhållandenens varaktighet i relation till egendomsskyddet. I utskottets praxis har avtalsförhållandenens okränkbarhet inte ansetts vara absolut (GrUU 5/2002 rd). Krav på skälighet har t.ex. kunnat utsträckas till gällande avtal (GrUU 3/1982 rd) och man har kunnat förtydliga och komplettera rättsförhållanden, bara inget väsentligt nytt innehåll införts i den materiella rätten. Retroaktiva ingripanden i avtalsförhållanden har ansetts vara möjliga, om det föreslagits sådana ändringar i avtalen som överensstämmer med rättsordningen och de föreslagna ändringarna varit skäligen för båda parterna (GrUU 28/1994 rd). I sina utlåtanden har utskottet ofta också konstaterat att det med tanke på proportionalitetsprincipen är viktigt att man t.ex. med hjälp av övergångstidsarrangemang ser till att ingreppen i avtalsförhållanden medför förhållandevis ringa konsekvenser (GrUU 24/2002 rd).

Grunderna för behovet av att ingripa i teleföretagens standardavtalsvillkor uppfyller de allmänna krav som ställs på begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna. Avsikten med lagstiftningen är att förtydliga konsumentens rättsliga ställning i samband med fel och dröjsmål vid leveransen av kommunikationstjänster, på ett sådant sätt som överensstämmer med de allmänna avtalsrättsliga principerna och den allmänna lagstiftningen om konsumentens rättigheter. Med hjälp av de föreslagna bestämmelserna strävar man efter att förtydliga det gällande

rättsläget och garantera att konsumenterna behandlas jämbördigt.

Avtal som gäller kommunikationstjänster, såsom anslutningar till det fasta telefonnätet, är oftast långvariga. Av denna anledning skulle det även för teleföretagen vara oändamålsenligt om de nya bestämmelserna inte skulle tillämpas också på gamla avtal.

Den föreslagna lagstiftningen kan således med avseende på sina grunder betraktas som godtagbar och proportionerlig.

3.2 Bedömning av lagstiftningsordningen

Av de orsaker som anförts ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag**om ändring av kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 10 § 3 mom., 67 § 3 mom. 2 punkten, 67 b § 1 mom., 67 e § 1 mom., 67 f § 2 mom. och 128 § 2 mom., av dem 67 § 3 mom. 2 punkten, 67 b § 1 mom., 67 e § 1 mom., 67 f § 2 mom. och 128 § 2 mom. sådana de lyder i lag 759/2006, som följer:

10 §

Koncessionens innehåll

Koncession för tillhandahållande av nät-tjänster i ett markbundet masskommunikationsnät kan beviljas på villkor att koncessionshavaren för sin del sörjer för att Rundradion Ab samt innehavare av programkoncession enligt 7 § 1 mom. i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998) och tillståndshavare enligt 2 § 1 mom. i landskapslagen om rundradioverksamhet (Ålands författningssamling 117/1993) får tillgång till den kapacitet de behöver för utövandet av verksamheten. Med hjälp av ovannämnda koncessionsvillkor ska koncessionsmyndigheten se till att nämnda utövare av televisions- och radioverksamhet i alla situationer får tillgång till den kapacitet de behöver för utövandet av verksamheten.

67 §

Avtal om kommunikationstjänster

I ett avtal skall åtminstone nämnas

2) arten av de tjänster som tillhandahålls och deras egenskaper samt typer av underhållsservice, och när det är fråga om bredbandstjänster även variationsintervallet för informationsöverföringshastigheten,

67 b §

Standardsättning för dröjsmål vid leverans

Användaren har i sådana fall som avses i 67 a § rätt till standardsättning. Denna ersättning uppgår till minst 20 euro för varje påbörjad vecka som leveransen fördröjs, dock högst till 160 euro.

67 e §

Rättelse av fel

Användaren har rätt att kräva att teleföretaget avhjälper felet eller utför en ny prestation i stället för den felaktiga utan att detta medför kostnader för användaren. Teleföretaget är dock inte skyldigt att avhjälpa felet, om detta förorsakar teleföretaget oskäligen kostnader eller oskäligen olägenheter. Vid bedömningen av huruvida kostnaderna eller olägenheterna är oskäligen ska det särskilt beaktas felets betydelse och prestationens värde, om den var avtalsenlig, och om rättelse kan ske på något annat sätt utan att detta medför avsevärd olägenhet för användaren.

67 f §

Prisavdrag och standardgottgörelse

Användaren har rätt till standardgottgörelse om en skada som avses i 67 d § beror på ett avbrott i leveransen. Standardgottgörelsen uppgår till minst 20 euro för varje påbörjad vecka då leveransen är avbruten, dock högst till 160 euro. Om en standardgottgörelse betalas till användaren, har användaren inte på grund av samma avbrott rätt till ett prisavdrag enligt 1 mom.

128 §

Kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster

Teleföretaget ska utan dröjsmål underrätta Kommunikationsverket och användaren om eventuella väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 10 § träder emellertid i kraft den 20 .

Lagen tillämpas också på avtal som ingåtts före lagens ikraftträdande. Om det före ikraftträdandet har uppdragats ett fel i en kommunikationstjänst eller förekommit ett dröjsmål vid leveransen av kommunikationstjänster, tillämpas i fråga om påföljderna dock den lag som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag**om ändring av 7 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 9 oktober 1998 om televisions- och radioverksamhet (744/1998) 7 a §,
sådan den lyder i lag 394/2003, som följer:

7 a §

*Rundradion Ab:s rätt att utöva televisions-
och radioverksamhet*

Rundradion Ab får utöva sådan allmännyttig televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om Rundradion Ab (1380/1993) utan koncession. Statsrådet är skyldigt att sörja för att bolaget får tillgång till den mängd kapacitet i ett markbundet televisions- och radionät eller frekvenser i ett radionät som det behöver i verksamheten och

som föreskrivits för bolaget i den statsrådsförordning som avses i 6 § i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar (1015/2001) samt för att bolaget kan använda dem på ett ändamålsenligt sätt. Närmare bestämmelser om ett teleföretags skyldighet att reservera en tillräcklig mängd av ovan nämnd kapacitet finns i 10 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 6 § i lagen om radiofrekvenser och teletrustningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 16 november 2001 om radiofrekvenser och teletrustningar (1015/2001) 6 § 2 mom. 4 punkten och 3 mom., sådana de lyder i lag 332/2009, och *fogas* till 6 § 2 mom., sådan den lyder i sist nämnda lag, en ny 5 punkt som följer:

6 §

Användning av radiofrekvenser

 Genom förordning av statsrådet fastställs de allmänna principerna för användningen av frekvenserna och en frekvensplan

4) för de frekvensområden som är avsedda för produktutveckling, testning och undervisning,

5) för de frekvensområden som är avsedda för sådan allmännyttig televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om Rundradion Ab (1380/1993).

Innan statsrådet fastställer frekvensplanen ska teleföretag, Rundradion Ab och andra representanter för användargrupper inom frekvensområdena ges tillfälle att bli hörda om planen. Statsrådet ska se över planen, om fler frekvensområden kan anvisas för sådan allmännyttig eller koncessionsberoende verksamhet som avses i 2 mom. eller om en representant som avses i detta moment framställer en motiverad begäran om översyn.

 Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 29 februari 2008 om temporär ändring av kommunikationsmarknadslagen (119/2008) ikraftträdandebestämmelsen som följer:

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2008
och gäller till och med den 30 juni 2012.

_____ .
Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 22 december 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Kommunikationsminister *Suvi Lindén*

1.

Lag**om ändring av kommunikationsmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kommunikationsmarknadslagen av den 23 maj 2003 (393/2003) 10 § 3 mom., 67 § 3 mom. 2 punkten, 67 b § 1 mom., 67 e § 1 mom., 67 f § 2 mom. och 128 § 2 mom., av dem 67 § 3 mom. 2 punkten, 67 b § 1 mom., 67 e § 1 mom., 67 f § 2 mom. och 128 § 2 mom. sådana de lyder i lag 759/2006, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

10 §

10 §

*Koncessionens innehåll**Koncessionens innehåll*

Koncession för tillhandahållande av nät-tjänster i ett markbundet masskommunikationsnät kan beviljas på villkor att koncessionshavaren för sin del sörjer för att Rundradion Ab samt innehavare av programkoncession enligt 7 § 1 mom. lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998) och tillståndshavare enligt 2 § 1 mom. landskapslagen om rundradioverksamhet (Ålands författningssamling 117/1993) till *ett kostnadsorienterat pris* får tillgång till den kapacitet de behöver för utövandet av verksamheten. Med hjälp av ovannämnda koncessionsvillkor skall koncessionsmyndigheten se till att nämnda utövare av televisions- och radioverksamhet i alla situationer får tillgång till den kapacitet de behöver för utövandet av verksamheten.

Koncession för tillhandahållande av nät-tjänster i ett markbundet masskommunikationsnät kan beviljas på villkor att koncessionshavaren för sin del sörjer för att Rundradion Ab samt innehavare av programkoncession enligt 7 § 1 mom. i lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998) och tillståndshavare enligt 2 § 1 mom. i landskapslagen om rundradioverksamhet (Ålands författningssamling 117/1993) får tillgång till den kapacitet de behöver för utövandet av verksamheten. Med hjälp av ovannämnda koncessionsvillkor ska koncessionsmyndigheten se till att nämnda utövare av televisions- och radioverksamhet i alla situationer får tillgång till den kapacitet de behöver för utövandet av verksamheten.

67 §

67 §

*Avtal om kommunikationstjänster**Avtal om kommunikationstjänster*

I ett avtal skall åtminstone nämnas

I ett avtal skall åtminstone nämnas

2) arten av de tjänster som tillhandahålls

2) arten av de tjänster som tillhandahålls

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

och deras egenskaper samt typer av underhållsservice,

och deras egenskaper samt typer av underhållsservice, *och när det är fråga om bredbandstjänster även variationsintervallet för informationsöverföringshastigheten,*

67 b §

67 b §

*Standardsättning för dröjsmål vid leverans**Standardsättning för dröjsmål vid leverans*

Användaren har i sådana fall som avses i 67 a § rätt till standardsättning. Denna ersättning uppgår till minst 15 euro för varje påbörjad vecka som leveransen fördröjs, dock högst till 120 euro.

Användaren har i sådana fall som avses i 67 a § rätt till standardsättning. Denna ersättning uppgår till minst 20 euro för varje påbörjad vecka som leveransen fördröjs, dock högst till 160 euro.

67 e §

67 e §

*Rättelse av fel**Rättelse av fel*

Användaren har rätt att kräva att teleföretaget avhjälper felet eller utför en ny prestation i stället för den felaktiga utan att detta medför kostnader för användaren. Teleföretaget är dock inte skyldigt att avhjälpa felet, om detta förorsakar teleföretaget oskäligen kostnader eller oskäligen olägenheter.

Användaren har rätt att kräva att teleföretaget avhjälper felet eller utför en ny prestation i stället för den felaktiga utan att detta medför kostnader för användaren. Teleföretaget är dock inte skyldigt att avhjälpa felet, om detta förorsakar teleföretaget oskäligen kostnader eller oskäligen olägenheter. *Vid bedömningen av huruvida kostnaderna eller olägenheterna är oskäligen ska det särskilt beaktas felets betydelse och prestationens värde, om den var avtalsenlig, och om rättelse kan ske på något annat sätt utan att detta medför avsevärd olägenhet för användaren.*

67 f §

67 f §

*Prisavdrag och standardgottgörelse**Prisavdrag och standardgottgörelse*

Användaren har rätt till standardgottgörelse om en skada som avses i 67 d § beror på ett avbrott i leveransen. Standardgottgörelsen uppgår till minst 15 euro för varje påbörjad vecka då leveransen är avbruten, dock högst till 120 euro. Om en standardgottgörelse betalas till användaren, har användaren inte på

Användaren har rätt till standardgottgörelse om en skada som avses i 67 d § beror på ett avbrott i leveransen. Standardgottgörelsen uppgår till minst 20 euro för varje påbörjad vecka då leveransen är avbruten, dock högst till 160 euro. Om en standardgottgörelse betalas till användaren, har användaren inte på

grund av samma avbrott rätt till ett prisavdrag enligt 1 mom.

grund av samma avbrott rätt till ett prisavdrag enligt 1 mom.

128 §

Kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster

Teleföretaget skall utan dröjsmål underrätta Kommunikationsverket om eventuella väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna.

128 §

Kvalitetskrav på kommunikationsnät och kommunikationstjänster

Teleföretaget ska utan dröjsmål underrätta Kommunikationsverket *och användaren* om eventuella väsentliga fel eller störningar i kommunikationsnäten eller kommunikationstjänsterna.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 10 § träder emellertid i kraft den 20 .

Lagen tillämpas också på avtal som ingåtts före lagens ikraftträdande. Om det före ikraftträdandet har uppdragats ett fel i en kommunikationstjänst eller förekommit ett dröjsmål vid leveransen av kommunikationstjänster, tillämpas i fråga om påföljderna dock den lag som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag**om ändring av 7 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 9 oktober 1998 om televisions- och radioverksamhet (744/1998) 7 a §, sådan den lyder i lag 394/2003, som följer:

Gällande lydelse

7 a §

Rundradion Ab:s rätt att utöva televisions- och radioverksamhet

Rundradion Ab får utöva analog allmännyttig televisions- och radioverksamhet utan koncession på de frekvenser som har anvisats bolaget i den plan för användning av frekvensområden som avses i 6 § radiolagen (1015/2001).

Rundradion Ab får utöva digital allmännyttig televisions- och radioverksamhet utan koncession. Statsrådet är skyldigt att sörja för att bolaget får tillgång till den mängd kapacitet i ett markbundet televisions- och radionät som det behöver i verksamheten och att bolaget kan använda den på ett ändamålsenligt sätt. Närmare bestämmelser om ett teleföretags skyldighet att reservera en tillräcklig mängd av ovan nämnd kapacitet finns i 10 § 3 mom. kommunikationsmarknadslagen.

Föreslagen lydelse

7 a §

Rundradion Ab:s rätt att utöva televisions- och radioverksamhet

Rundradion Ab får utöva sådan allmännyttig televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om Rundradion Ab (1380/1993) utan koncession. Statsrådet är skyldigt att sörja för att bolaget får tillgång till den mängd kapacitet i ett markbundet televisions- och radionät eller frekvenser i ett radionät som det behöver i verksamheten och som föreskrivits för bolaget i den statsrådsförordning som avses i 6 § i lagen om radiofrekvenser och teleutrustningar (1015/2001) samt för att bolaget kan använda dem på ett ändamålsenligt sätt. Närmare bestämmelser om ett teleföretags skyldighet att reservera en tillräcklig mängd av ovan nämnd kapacitet finns i 10 § 3 mom. i kommunikationsmarknadslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 6 § i lagen om radiofrekvenser och teletrustningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 16 november 2001 om radiofrekvenser och teletrustningar (1015/2001) 6 § 2 mom. 4 punkten och 3 mom., sådana de lyder i lag 332/2009, och fogas till 6 § 2 mom., sådan den lyder i sist nämnda lag, en ny 5 punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

6 §

Användning av radiofrekvenser

Användning av radiofrekvenser

Genom förordning av statsrådet fastställs de allmänna principerna för användningen av frekvenserna och en frekvensplan

Genom förordning av statsrådet fastställs de allmänna principerna för användningen av frekvenserna och en frekvensplan

4) för de frekvensområden som är avsedda för produktutveckling, testning och undervisning.

4) för de frekvensområden som är avsedda för produktutveckling, testning och undervisning,

5) för de frekvensområden som är avsedda för sådan allmännyttig televisions- och radioverksamhet som avses i 7 § i lagen om Rundradion Ab (1380/1993).

Innan statsrådet fastställer frekvensplanen ska teleföretag och andra representanter för användargrupper inom frekvensområdena ges tillfälle att bli hörda om planen. Statsrådet ska se över planen, om fler frekvensområden kan anvisas för sådan koncessionsberoende verksamhet som avses i 2 mom. eller om en representant som avses i detta moment framställer en motiverad begäran om översyn.

Innan statsrådet fastställer frekvensplanen ska teleföretag, Rundradion Ab och andra representanter för användargrupper inom frekvensområdena ges tillfälle att bli hörda om planen. Statsrådet ska se över planen, om fler frekvensområden kan anvisas för sådan allmännyttig eller koncessionsberoende verksamhet som avses i 2 mom. eller om en representant som avses i detta moment framställer en motiverad begäran om översyn.

Denna lag träder i kraft den 20 .

